Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0345

Valgevene jätkuvad hübriidrünnakud Leedu vastu

Euroopa Parlamendi 18. detsembri 2025. aasta resolutsioon Valgevene jätkuvate Leedu-vastaste hübriidrünnakute kohta (2025/3025(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Valgevene, Venemaa ja Ukraina kohta,

– võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 29. oktoobril 2025. aastal ELi nimel tehtud avaldust Valgevene hübriidtegevuse kohta ELi välispiiril,

– võttes arvesse ÜRO põhikirja, Helsingi lõppakti ja rahvusvahelise õiguse aluspõhimõtteid,

– võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõikeid 2 ja 4,

A. arvestades, et Valgevene on intensiivistanud Leedu vastu suunatud hübriidoperatsioone, mis hõlmavad mehitamata õhusõidukite ja õhupallide üle piiri läkitamist, küberründeid ja desinformatsioonikampaaniaid, ning jätkab rändajate ärakasutamist;

B. arvestades, et seda tegevust tuleb mõista Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ja Venemaa laiema ELi ja NATO destabiliseerimise strateegia kontekstis; arvestades, et Valgevene on Venemaa Euroopa-vastaste hübriidoperatsioonide platvorm; arvestades, et luure- ja julgeolekuhinnangud kogu ELis näitavad, et Valgevene hübriidtaktika on tihedalt kooskõlas Venemaa laiema vaenustrateegiaga ELi ja selle liikmesriikide vastu ning toetab seda;

C. arvestades, et alates 2024. aastast on Leedu registreerinud sadu õhuruumi rikkumisi Valgevenest lennutatud objektide, sealhulgas ilmavaatlusõhupallide poolt, millega seoses mitte ühelgi juhul lennuameteid ei teavitatud, mis kujutab endast rahvusvaheliste ohutusreeglite ja Leedu suveräänsuse rikkumist;

D. arvestades, et need sissetungid, sealhulgas Vilniuse ja Kaunase

lennujaama läheduses, seavad ohtu inimelud, kahjustavad julgeolekut ja häirivad tsiviillennundust ning nende tõttu on lennujaamu juba 19 korda suletud, mis on mõjutanud sadu lende ja kümneid tuhandeid reisijaid ning põhjustanud märkimisväärset majanduslikku kahju;

E. arvestades, et Leedu ametivõimude teatel on Valgevenest lähtuv hübriidtegevus ulatuslikult kasvanud, mida näitab asjaolu, et 2023. aastal avastati kolm õhupalli, 2024. aastal 184 õhupalli ja 2025. aastal ligikaudu 700 õhupalli ja 200 droonisissetungi;

F. arvestades, et Leedu julgeolekuteenistused on kogunud kokku Valgevenest läkitatud mehitamata õhusõidukite ja õhupallide tükke, mis annavad tunnistust nende kontrollitud kasutuselevõtust, pardal kasutatud elektroonikast ja ühel juhul lõhkeainete olemasolust;

G. arvestades, et pärast seda, kui Leedu otsustas sulgeda ajutiselt riigi piiri Valgevenega, on Valgevene *de facto* ametivõimud hakanud tegelema majandusliku survestamisega, pidades kinni Euroopa kaubaveokeid, ähvardades nende konfiskeerimisega ja takistades seaduslikku piiriülest kaubandust;

H. arvestades, et alates 2021. aastast on Valgevene süstemaatiliselt kasutanud rännet relvana, juhtides tahtliku destabiliseerimise strateegia käigus ebaseaduslikke rändajaid Leedu piirile; arvestades, et kokku kujutavad mehitamata õhusõidukite ja õhupallide sissetungid, desinformatsioonikampaaniad ja rändesurve piiril Leedu ja ELi vastu suunatud koordineeritud hübriidagressiooni mustrit;

I. arvestades, et 9. detsembril 2025 kuulutas Leedu pärast Valgevenest läkitatud õhupallide arvu järsku suurenemist välja riikliku eriolukorra ja andis loa mehitamata lendavate objektide allatulistamiseks;

J. arvestades, et Valgevene on püüdnud vastutusest kõrvale hoida, süüdistades Leedut valelikult spionaažis ja tõendite fabritseerimises, mis peegeldab Venemaa väljakujunenud infosõjataktikat, mille eesmärk on õõnestada üldsuse usaldust ja eirata vastutust; arvestades, et sellise tegevuse vastu võitlemine nõuab koordineerimist ELi ja NATO tasandil;

K. arvestades, et Valgevene teeb Venemaaga üha tihedamat sõjalist ja luurekoostööd, mis hõlmab ühiseid õhukaitsestruktuure, tehnosiiret mehitamata õhusõidukite süsteemide puhul ja ELi liikmesriikide vastu suunatud koordineeritud hübriidoperatsioone, ning on Venemaast endiselt sõltuv; arvestades, et need hübriidrünnakud teenivad Kremli strateegilisi huve, pannes proovile õhukaitse- ja avastamissüsteeme, uurides reageerimist õhuruumi rikkumistele ning õõnestades NATO ja ELi ühtekuuluvust;

L. arvestades, et ELi idatiib on Euroopa üldise julgeoleku strateegiline

valdkond ning nõuab seetõttu tugevdatud taristut, tõhustatud seirevõimeid ja tulemuslikke kiirreageerimismehhanisme; arvestades, et Leedu kogemused näitavad tungivat vajadust koordineeritud ELi meetmete, mõjusa ja innovaatilise mehitamata õhusõidukite vastase suutlikkuse, piirikaitsetehnoloogiate ja liikmesriikidevahelise kiire teabevahetuse järele;

M. arvestades, et tegevuskavas „Hoidmaks rahu – kaitsevalmidus 2030“ osutatakse Euroopa droonikaitse algatusele ja idatiiva seirele kui algatustele, mis tuleks käivitada esimestena;

N. arvestades, et USA otsustas tühistada mõned Valgevene vastu kehtestatud sanktsioonid seda ELiga eelnevalt kooskõlastamata;

1. mõistab teravalt hukka Valgevene jätkuvad hübriidrünnakud Leedu ja seega ELi vastu, sealhulgas mehitamata õhusõidukite ja õhupallide sissetungid, rände ärakasutamise, majandusliku survestamise, smugeldamisoperatsioonid, sõjalised provokatsioonid, küberründed ja riigi toetatud desinformatsiooni; on seisukohal, et need rünnakud on tahtlikud, koordineeritud ja vaenulikud ning osa laiemast Venemaa juhitavast strateegiast, mille eesmärk on õõnestada ELi, liikmesriikide valitsusi ja NATOt;

2. mõistab hukka Lukašenka režiimi poolt Leedu suhtes võetud vastumeetmed, sealhulgas Euroopa kaubaveoettevõtjate ebaseadusliku kinnipidamise ja hirmutamise, mis kujutavad endast ELi liikmesriigi vastu suunatud survestamismeetmeid;

3. väljendab täielikku solidaarsust Leedu ja kõigi teiste liikmesriikidega, kes on sattunud Valgevene hübriidrünnakute alla; kordab, et ühe liikmesriigi julgeolekut ähvardavad ohud mõjutavad ELi tervikuna ja nõuavad ühtset reageerimist;

4. nõuab, et Valgevene lõpetaks viivitamata kõik Leedu ja teiste liikmesriikide vastu suunatud hübriidrünnakud, sealhulgas mehitamata seadmete läkitamise, smugeldamise, režiimi toetatud organiseeritud kuritegevuse, desinformatsiooni, majandusliku survestamise, luurealase värbamise ja rände ärakasutamise, vabastaks viivitamata kõik Euroopa veoettevõtjad ja nende vara, hüvitaks neile mis tahes rahalise kahju ning tagaks tsiviillennunduse ja piiriületuste ohutuse; mõistab hukka Lukašenka režiimi Leedu ja teiste ELi liikmesriikide vastu suunatud sabotaažiaktide ja muu vaenuliku tegevuse õhutamise eest, pakkudes nende tegude toimepanemiseks operatiivtuge ja turvalist varjupaika toimepanijatele, nagu näitab hiljutine plahvatus Poola raudteel ja varjupaiga andmine Poola-Valgevene piiril tapetud Poola sõduri Mateusz Siteki mõrva toimepanijatele; nõuab sellise vaenuliku tegevuse viivitamatut lõpetamist ja eespool nimetatud raskete kuritegude eest vastutavate isikute üleandmist õiguskaitseasutustele;

5. toetab täielikult Leedu õigust võtta mis tahes rünnakute vastu proportsionaalseid meetmeid, et kaitsta oma suveräänsust, avalikku korda ja lennundusohutust, sealhulgas püüda ja neutraliseerida Valgevenest teele saadetud mehitamata lendavaid objekte;

6. taunib kooskõlastatuse puudumist seoses USA 13. detsembril 2025 tehtud otsusega tühistada osaliselt Valgevene suhtes kehtestatud sanktsioonid, mis kahjustab solidaarsust ja ühist toetust nendele ELi ja NATO liikmetele, kes on sattunud Valgevene hübriidrünnakute alla; rõhutab, et Valgevene küsimuste eest vastutava USA erisaadiku avaldused selle kohta, et Valgevene *de facto* ametivõimud on andnud kinnitusi, et õhupallide teele saatmine lõpetatakse, annavad märku vastutuse võtmisest, mis on oluline rahvusvahelise õiguse alusel riigi vastutuse kindlakstegemisel;

7. kordab, et ei tunnusta Aljaksandr Lukašenkat Valgevene seadusliku presidendina; rõhutab, et igasugune ELi Valgevene-vastaste sanktsioonide läbivaatamine või koostöö Valgevenega peab rangelt sõltuma sellest, et riik teeb püsivaid, kontrollitavaid ja pöördumatuid süsteemseid muudatusi, sealhulgas vabastab enam kui 1 100 poliitvangi, kes viibivad veel vangistuses; nõuab solidaarset reageerimist Lukašenka režiimi põhjustatud ohtudele, eelkõige nendele, mis tulenevad riigi mahitusel rände ärakasutamisest; mõistab teravalt hukka asjaolu, et Valgevene *de facto* ametivõimud kasutavad rännet poliitilistel eesmärkidel;

8. nõuab ELi ja NATO tihedamat luurekoostööd õhuruumi turvalisuse ja hübriidohtude tõrjumise valdkonnas; nõuab ELi ja NATO tugevdatud koostööd Leedu õhuruumi jälgimisel, sealhulgas ühtseid juhtumite liigitamise protokolle, õhuturbemissioonide tõhustatud rotatsioone ning koordineeritud reageerimist õhupallide ja mehitamata õhusõidukite sissetungidele; rõhutab vajadust korrapäraste ühisõppuste järele, milles matkitakse hübriidseid õhuruumiga seotud ohte; kutsub liikmesriike üles tagama Leedu toetuseks sõjaliste ja julgeolekuvahendite, sealhulgas õhukaitse- ja mehitamata õhusõidukite tõrje võimete kiire piiriülese liikuvuse;

9. kutsub liikmesriike ja NATO liitlasi üles hindama ümber praegused strateegilised ja operatsiooniraamistikud, mille alusel tegeldakse hübriidohtudega, et tugevdada heidutust, valmisolekut ja õigeaegset reageerimist, minnes reageerivalt lähenemisviisilt üle ennetavale heidutusele;

10. rõhutab, et elutähtsa taristu, sealhulgas transpordi- ja lennundustaristu kaitse ja vastupanuvõime tuleb struktuurselt lõimida järgmisesse mitmeaastasesse finantsraamistikku, mille alusel tuleb seda ka piisavalt rahastada;

11. kutsub komisjoni ja Frontexit üles toetama täielikult oma volituste piires Leedu piirivalve ja õhuruumi seire tugevdamist lisasensorite,

patrull-lennukite, mehitamata õhusõidukite tõrjeks kasutatavate mobiilsete seadmete ja ohtude reaalajas analüüsimise abil; märgib, et Valgevene hübriidtaktika on toonud esile struktuursed nõrkused, mille kõrvaldamiseks peab EL ühiselt tegutsema; väljendab heameelt Euroopa droonikaitse algatuse üle, mis on üks Euroopa juhtprojektidest, mis võimaldab avastada, jälgida ja tõrjuda vaenulikke mehitamata õhusõiduki süsteeme; väljendab heameelt kavandatud idatiiva seire algatuse üle, mille eesmärk on integreerida õhukaitse- ja droonitõrjevõime maapealse ja merendusjulgeolekuga Läänemere ja Musta mere piirkonnas; kutsub komisjoni üles valmistama ette meetmed, mis võimaldavad kaitsta edaspidiste hübriidrünnakute korral üleeuroopalise transpordivõrgu taristut ja tagada üleeuroopaliste transporditeenuste jätkuvuse; nõuab nende projektide kiiret elluviimist;

12. nõuab ELi ja Ukraina tihedamat koostööd droonitehnoloogia, mehitamata õhusõidukite tõrje süsteemide, küberkaitse ja hübriidohtudele vastupanu võime valdkonnas, tunnistades Ukraina eksperditeadmiste strateegilist tähtsust ELi julgeoleku jaoks;

13. väljendab heameelt selle üle, et hiljuti võeti vastu uus sanktsioonide kehtestamise kriteerium, mis hõlmab liikmesriikide vastu suunatud hübriidrünnakuid; kutsub nõukogu üles võtma vastu täiendavad sihipärased sanktsioonid Valgevene ametnike, riigi omandis olevate ja eraõiguslike üksuste ning üksikisikute vastu, kes on seotud mehitamata õhusõidukite tootmise ja kasutuselevõtu ning kõigi muude hübriidoperatsioonidega, mis on suunatud elutähtsa taristu, majandustegevuse ja demokraatlike institutsioonide vastu; kutsub nõukogu üles võtma Valgevene vastu täiendavaid valdkondlikke meetmeid, sealhulgas laiendatud piirangud lennundus- ja finantssektoris, täiendavad impordi- ja investeerimiskeelud, laiemad teenuste osutamise keelud, piirangud Euroopa elutähtsa taristuga seotud juhtivatele positsioonidele ligipääsul ning keelud võtta vastu annetusi Valgevene *de facto* ametivõimudelt ja riigi omandis olevatelt üksustelt;

14. nõuab, et EL ja liikmesriigid teeksid jõupingutusi selle nimel, et Valgevene võetaks oma tegevuse, sealhulgas tsiviillennunduse ohustamise, ELi kaubaveoettevõtjate ebaseadusliku kinnipidamise ja ELi liikmesriikides elavate valgevenelaste piiriülese represseerimise eest rahvusvaheliselt vastutusele, ning et nad tõstataksid need teemad asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel;

15. nõuab tungivalt, et nõukogu lisaks idapiiri julgeoleku prioriteedid järgmisesse mitmeaastasesse finantsraamistikku, tagades püsivad ELi investeeringud hübriidohtude vastu võitlemiseks ning ELi elutähtsa taristu, sõjalise liikuvuse ja kaitsetehnoloogia säilenõtkuse suurendamiseks;

16. väljendab vastuseisu desinformatsioonile, millega Valgevene levitab

väljamõeldud tõendeid ja esitab spionaažisüüdistusi; nõuab, et EL ja liikmesriigid tugevdaksid strateegilist kommunikatsiooni, võitleksid desinformatsiooni vastu, teataksid avalikult vaenulikust tegevusest ja täidaksid Sauli Niinistö aruandes esitatud soovitusi, et suurendada ühiskonna vastupanuvõimet;

17. kutsub Euroopa ettevõtjaid ja eelkõige veoettevõtjaid üles hindama uuesti Valgevenes tegutsemisega seotud julgeolekuriske ning võtma asjakohaseid kaitsemeetmeid;

18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi liikmesriikidele, NATO-le, ÜRO-le ja Valgevene *de facto* ametivõimudele.